

WORMEN

- WAT ZIJN WORMEN
- WAT KUNT U ZELF DOEN
- WAT KAN UW APOTHEKER VOOR U DOEN
- WANNEER KUNT U BETER NAAR UW HUISARTS GAAN

WORMEN

Bah, wat vies! Dit is vaak de eerste reactie als er in ontlasting kleine, bewegende witte wormpjes zijn te zien. Of bijvoorbeeld een dikke ronde worm. Vooral gezinnen met kinderen krijgen met worminfecties te maken. Met goede hygiënische maatregelen en een medicijn dat u zonder recept bij de apotheek kunt kopen is een worminfectie meestal weer snel voorbij.

WAT ZIJN WORMEN

Wormen in het lichaam zijn parasieten. Ze kunnen alleen in leven blijven in een 'gastheer': een dier of een mens. Er bestaan veel soorten wormen. Mensen raken met wormen besmet doordat ze ongemerkt wormeitjes inslikken.

AARSMADEN

Aarsmaden komen in Nederland het vaakst voor. Het zijn dunne bleekgele/witte bewegende wormpjes 0,5 tot 1 cm lang. Ze komen veel voor bij schoolkinderen.

Aarsmaden zijn niet gevaarlijk, maar wel lastig. Ze geven jeuk rond de anus en in de bilspleet, vooral 's nachts. De aarsmaden die in de darmen leven, kruipen dan naar buiten en leggen hun eitjes rond de anus. Het kind gaat krabben waardoor de eitjes aan de vingers en onder de nagels gaan kleven. Via de handen komen de eitjes terecht op kleding, beddengoed, meubels, deurknoppen, speelgoed, op het eten of op andere mensen.

Via de handen en de mond kunnen daarna anderen de wormeitjes binnenkrijgen – bijvoorbeeld andere gezinsleden of klasgenootjes. Ook het kind dat al aarsmaden had, kan opnieuw eitjes inslikken en zich zo weer besmetten.

DE MENSENSPOELWORM

De mensenspoelworm lijkt op een regenworm. Hij is bleekgeel tot rozeroodachtig van kleur en heeft een doorsnede van 3 tot 6 mm. De worm kan 10 tot 30 cm lang zijn. Wie een spoelworm heeft, kan een dikke worm of een stuk daarvan bij de ontlasting vinden. Zo 'n stuk worm is altijd dood of verlamd.

Hoe raakt iemand besmet met deze spoelworm? Dit gebeurt meestal in het buitenland. De oorzaak is het eten van rauwe groente of fruit dat niet goed is gewassen. De groente of het fruit kan gegroeid zijn op besmette grond. Bijvoorbeeld als de inhoud van een beerput is gebruikt als bemesting.

HONDENPOELWORM, KATTENPOELWORM

Vrijwel alle honden en katten hebben wormen: de hondenspoelworm (*Toxocara canis*) en kattenspoelworm (*Toxocara cati*). De eitjes kunnen zitten in honden- of kattenpoep in zandbakken, tuin en plantsoen. Via de handen kunnen ze in de mond van mensen terechtkomen.

Wie besmet is met *Toxocara* heeft geen wormen in de ontlasting en denkt dus ook niet direct aan een wormeninfectie. De ingeslikte eitjes belanden in de dunne darm van de mens. Daar komen larven uit die via het bloed in alle delen van het lichaam terecht kunnen komen en daar uiteindelijk afsterven.

De belangrijkste verschijnselen van een *Toxocara*-infectie lijken op griep: koorts, buikpijn en kriebelhoest. In zeldzame gevallen kunnen ernstige problemen ontstaan. Bij kinderen die aanleg hebben voor allergie kan een infectie met *Toxocara* de kans op het ontstaan van astma vergroten.

Een *Toxocara*-infectie kan dus maar beter worden voorkomen. Was de handen goed met zeep na het spelen in zandbak of plantsoen, het verschonen van de kattenbak en het tuinieren. Dek de zandbak af als er niet in wordt gespeeld. Als huisdieren

buiten vrij rondlopen is het verstandig hen minstens 4 keer per jaar te ontwormen.

LINTWORM

Wie een lintworm heeft, merkt dat aan wit/witgele stukjes in de ontlasting, in het ondergoed of het bed. Die stukjes zijn 1 tot 3 cm lang. Het zijn 'segmenten' die van de lintworm afbreken. De lintworm zelf kan wel een paar meter lang worden. Hij blijft leven in de darm en eet mee van het voedsel dat de mens eet.

Meestal geeft een lintworm geen klachten. Lintwormen komen in Nederland zelden voor, omdat hier een goede vleeskeuring bestaat. Een lintworminfectie ontstaat meestal door het proeven van rauw gehakt en in het buitenland door het eten van rauw of ongaar vlees.

WAT KUNT U ZELF DOEN EN WAT KAN UW APOTHEKER VOOR U DOEN

De aanpak verschilt per wormsoort.

BIJ AARSMADEN

- Gebruik *mebendazol*. De dosering voor volwassenen en kinderen vanaf 2 jaar is: 1 tablet en na 2 weken nog 1 tablet. Neem ook hygiënische maatregelen (zie hieronder). Als in een gezin 2 of meer personen aarsmaden hebben is het raadzaam het hele gezin te behandelen.
- Bij zwangere vrouwen en kinderen jonger dan 2 jaar wordt aangeraden de wormen te bestrijden met hygiënische maatregelen. Als deze strikt worden opgevolgd kan de aarsmaden-infectie ook overgaan. Geeft u de voorkeur aan het gebruik van *mebendazol*, overleg dan met uw huisarts.

Hygiënische maatregelen bij aarsmaden

- Doe het kind overdag en 's nachts een strakke onderbroek aan. Smeer de bilnaad tegen de jeuk in met een watervrije

zalf: *cetomacrogozalf* of *vaseline*.

- Let goed op de hygiëne: knip nagels kort en maak handen, nagels en billen regelmatig schoon.
- Gebruik elke dag schoon ondergoed. Neem 's ochtends beddengoed en nachtkleding voorzichtig op en sla het buiten uit. Was lakens, nachtkleding en ondergoed bij ten minste 60 °C.
- Houd de leefomgeving goed schoon – kleren, handdoeken, bed/bank, speelgoed – omdat de eitjes overal blijven plakken. Let ook op deurknoppen en op de wc-bril.

BIJ DE MENSENPOELWORM

- Neem een *mebendazol*-kuur. Bij de mensenspoelworm is de dosering: 3 dagen lang 2 keer per dag 1 tablet. Als er na de kuur weer een (stuk) worm te voorschijn komt, dan na 3 weken de behandeling herhalen.

WANNEER KUNT U BETER NAAR UW HUISARTS GAAN

We raden u aan naar uw huisarts te gaan:

- bij honden- of kattenspoelworm. Dit kan bijvoorbeeld na spelen in de zandbak. Verschijnselen zijn koorts, buikpijn en kriebelhoest.
- bij lintworm. Dit kan bijvoorbeeld na verblijf in een (sub) tropisch gebied. Neem als het kan de worm in een potje mee naar de huisarts;
- als u zwanger bent of een kind jonger dan 2 jaar heeft met een worminfectie, en u een medicijn wilt gebruiken voor wormen;
- bij aarsmaden: als 2 weken na de tweede dosis *mebendazol* de wormen niet weg zijn terwijl u wel de hygiënische adviezen heeft opgevolgd;
- bij spoelwormen: als 2 weken na een herhaalde behandeling met *mebendazol* de wormen niet weg zijn.

BELANGRIJK

- Wormen komen vooral voor bij kinderen en in gezinnen; wormeitjes worden vaak ongemerkt ingeslikt.
- Een besmetting met aarsmaden gaat van mens tot mens.
- Een infectie met de mensenspoelworm komt door het eten van ongewassen rauwe groente of fruit gegroeid op grond waarop mest uit een beerput is gebruikt.
- Kinderen kunnen een infectie met de honden- of kattenspoelworm oplopen als ze in een zandbak spelen waarin honden of katten hun behoefte doen. Volwassenen kunnen zo'n besmetting oplopen bij het tuinieren.
- Lintwormeitjes kan iemand binnenkrijgen door het proeven van rauw gehakt.
- Voor de aanpak is het belangrijk te weten met welke worm u te maken heeft, want de behandeling verschilt per wormsoort.
- Om herbesmetting met aarsmaden te voorkomen is een goede hygiëne belangrijk.
- Een medicijn tegen infecties met aarsmaden of mensenspoelworm kunt u zonder recept bij de apotheek kopen.

LET OP!

In deze folder worden alleen de namen van de belangrijkste werkzame stoffen genoemd en geen merknamen, omdat de voorlichting in deze folder onafhankelijk is.

In de apotheek kunnen ze u precies vertellen welke merknamen bij welke werkzame stoffen horen. De prijzen van de medicijnen verschillen per merk. In de apotheek kunt u de prijzen navragen.

Vraag over uw medicijnen? Apotheek.nl

Herzien augustus 2018.